

CODUL DE ETICĂ ȘI INTEGRITATE AL ACADEMIEI „ȘTEFAN CEL MARE” A MAI AL REPUBLICII MOLDOVA

Preambul

Înființată în 1990, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI este o unitate fundamentală a învățământului superior, o componentă esențială a sistemului educațional și, totodată, o instituție de prim rang în societatea contemporană. Ea acumulează, prelucrează și transmite un volum impresionant de informații, furnizând tinerilor cunoștințe de specialitate, schimbându-le sensul vieții și rolul lor social. În acest context, pe parcursul anilor de activitate, Academia a contribuit la dezvoltarea științei și culturii naționale, la tezurizarea și difuzarea valorilor culturii și civilizației, la formarea și perfecționarea resurselor umane înalt calificate. Astfel, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM împărtășește The Lima Declaration on Academic Freedom and Autonomy of Institution of Higher Education (1988), The Magna Charta of European Universities (Bologna, 1988), aderă la Asociația Internațională a Universităților și la Declarația de la Bologna (1999). Totodată, Academia este atașată tradiției gândirii libere, libertății academice, recunoașterii drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, pluralismului politic, democrației și principiului supremației legii. Prezentul Cod este un contract moral între membrii comunității universitare (student, profesor, personal administrativ, auxiliar), contribuind la dezvoltarea integrității academice și la avansarea prestigiului instituției.

La interferența dintre morală și drept, Codul de etică și integritate universitară este un instrument de orientare, de intervenție ameliorativă, de evaluare a moralității și integrității acțiunilor membrilor comunității universitare, pe baza unor standarde generale bune pentru fiecare, dar și pentru societate, conciliind: concurență și cooperare, individualism și întrajutorare, coerciție și liber arbitru, în scopul de a proteja atât libertatea și demnitatea persoanei, cât și binele public. Codul cuprinde normele obligatorii, a căror nerespectare atrage după sine sancțiuni disciplinare / administrative sau juridice. Imprimând consistența pozițiilor etice definitorii prin dezaprobarea comportamentului neadecvat, având ca suport cadrul legal, prezentul Cod asigură o conduită morală și integră a membrilor comunității universitare din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare”, prin

promovarea unei culturi instituționale adecvate, bazate pe un ansamblu de drepturi și datorii ce decurg din valori relevante și norme călăuzitoare, aplicabile în situații concrete întru afirmarea unei interacțiuni sociale armonioase, fapt ce ar consolida cadrul de realizare a performanței, de fructificare pozitivă și eficiență a potențialului profesional și uman al tuturor angajaților instituției.

Capitolul I

Principii generale

Art. 1. Codul de etică și integritate al Academiei „Ștefan cel Mare” este elaborat în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale legislației în domeniul educației și al muncii, cu respectarea drepturilor omului și onorarea responsabilităților de către angajați.

Art. 2. Codul de etică și integritate universitară este elaborat în raport cu valorile, principiile și normele etice profesionale generale ale: libertății academice, autonomiei personale, dreptății și echității, respectului și toleranței, profesionalismului, meritului, transparenței, responsabilității profesionale și sociale, onestității și corectitudinii intelectuale, bunăvoinței și grijii.

Art. 3. Este un document cu funcție de ghid în desfășurarea relațiilor moral-profesionale dintre studenți, masteranzi, doctoranzi, profesori, personal didactic auxiliar, personal nedidactic și comunitatea universitară în ansamblul ei, precum și în desfășurarea relațiilor dintre membrii comunității universitare și colaboratorii externi.

Art. 4. Prezentul Cod are drept scop de a promova cadrul unui anturaj al: corectitudinii, încrederii, colegialității, politeții, discreției, solidarității, întru a favoriza crearea unei armonii între componentele academice – didactică și de cercetare – , dar și a tuturor activităților universitare în general, toate aducându-și aportul la menținerea profilului moral al societății, acesta având impactul adecvat asupra vieții extracurriculare.

Art. 5. Prezentul Cod reflectă vocația etică a Academiei „Ștefan cel Mare” în calitate de instituție angajată să respecte rigorile înaintate de standardele naționale întru a promova valorile și normele ethosului academic – ale corectitudinii și respectului, ale responsabilității și subordonării ierarhice, ale apărării demnității și integrității persoanei, ale dezvoltării cetățeniei și egalității.

Art. 6. Dispozițiile prezentului Cod se aplică tuturor membrilor comunității universitare din cadrul Academiei, inclusiv: personal didactic, personal didactic auxiliar, personal de cercetare, personal nedidactic, studenți, masteranzi, doctoranzi și alte categorii de membri ai comunității academice.

Art. 7. (1) Academia „Ștefan cel Mare” a MAI este o instituție apolitică. Afilierea unui membru al comunității universitare la un partid politic este o opțiune strict personală și nu angajează cu nimic instituția sau o subdiviziune a acesteia. (2) Apartenența la comunitatea

universitară nu îngreădește în nici un mod activitățile politice ale membrilor ei, ca persoane particulare, în afara spațiului Academiei.

Art. 8. În spațiul Academiei este interzisă orice formă de discriminare, inclusiv în cadrul: admiterii și înmatriculării studenților, evaluării lor academice, angajării și evaluării personalului didactic, a angajaților instituției, promovării în organisme sau funcții de conducere, al accesului la drepturile oferite de Carta Universitară.

Capitolul II

Drepturile și obligațiile membrilor comunității universitare

Art. 9. Membrii comunității universitare din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” au drepturi și obligații ce decurg din legislația generală în vigoare, din Carta și Regulamentele Universității, precum și din prevederile contractului individual și colectiv de muncă sau de studii.

Art. 10. Academia „Ștefan cel Mare” garantează respectarea drepturilor omului și asigură drepturi egale tuturor membrilor comunității universitare, pe baza principiilor: nediscriminării și echității, egalității de șanse și de tratament, promovării autonomiei personale, transparenței unei informări corecte și accesului la resurse materiale și servicii. În acest scop, se va urmări eliminarea conflictului de interese; depășirea și/sau soluționarea stărilor tensionate; prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție, favoritism, înșelăciune; protecția față de abuzuri, precum și față de acțiuni de denigrare, calomnie, răzbunare.

Art. 11. (1) Academia încurajează, promovează și protejează performanțele în activitatea didactică, de cercetare, culturală și sportivă; asigură recunoașterea meritelor, a creativității ce contribuie la creșterea prestigiului instituțional; asigură aprecierea și ierarhizarea calitativă în funcție de rezultatele obținute.

(2) Academia apără dreptul la proprietatea intelectuală, cultivă competiția loială și devotamentul față de domeniul de specialitate și față de instituție, precum și cooperarea profesională dintre cadrele didactice, studenți, masteranzi, doctoranzi, în activitatea didactică și de cercetare.

Art. 12. (1) Instituția protejează dreptul la confidențialitatea privind viața privată a membrilor ei.

(2) Membrii comunității universitare sunt chemați să contribuie la evitarea și, după caz, la soluționarea situațiilor de conflict (personal, material, de rol, în interiorul instituției, ca și în cadrul colaborărilor externe).

Art. 13. Fiecare membru al comunității academice are datoria de a participa la activitățile de învățământ și cercetare ale instituției, precum și la organizarea și conducerea acestora; dispune de

dreptul de a-și alege subiectele de cercetare și de studiu, de a interpreta și valorifica rezultatele cercetării, contribuind la ridicarea gradului de competitivitate a programelor academice.

Art. 14. (1) Membrii comunității universitare au asigurate deplina libertate de gândire, de conștiință și de manifestare în activitatea profesională, în temeiul exercitării și respectării autonomiei personale.

(2) Membrii comunității universitare se pot asocia în sindicate, în scopul apărării drepturilor prevăzute de lege; au dreptul să înființeze societăți științifice, culturale și asociații sportive, naționale și internaționale sau să facă parte din ele, în măsura în care acest lucru nu influențează negativ prestigiul și imaginea instituției.

Art. 15. Membrii comunității universitare au următoarele obligații:

1. Să respecte prevederile legilor în baza cărora își desfășoară activitatea, ale Codului muncii, ale Cartei Universității, ale Regulamentului de ordine interioară, precum și ordinele conducerii Academiei, dispozițiile facultăților, departamentelor și catedrelor;

2. Să respecte ordinea, moralitatea, onoarea personală și drepturile celorlalți, atât în interiorul Academiei, cât și în afara ei;

3. Să asigure dezvoltarea unui climat de civilitate, respect reciproc, recunoaștere și prețuire a demnității individuale, bunăvoință, toleranță, grijă, solidaritate, atașament față de instituție și față de valorile pe care aceasta le promovează;

4. Să-și îndeplinească în mod corespunzător obligațiile didactice, de studii, de serviciu, în acord cu principiul profesionalismului;

5. Personalul didactic trebuie să probeze calități științifice și psihopedagogice, obiectivitate, spirit de dreptate, corectitudine în activitatea de predare-învățare, de cercetare și publicare, de evaluare a performanței;

6. Cadrele didactice și de cercetare trebuie să respecte principiul proprietății intelectuale, să precizeze contribuția personală într-o cercetare desfășurată prin acord de colaborare, să utilizeze informația prin citarea corectă și indicarea sursei de documentare;

7. Personalul didactic, personalul didactic auxiliar și cel nedidactic este obligat să nu primească, să nu ofere și să nu tolereze folosirea unor mijloace ilicite în desfășurarea activității lor;

8. Studenții au obligația să respecte autoritatea personalului didactic, de cercetare și nedidactic, precum și autoritatea organismelor de conducere ale Academiei și facultăților;

9. Studenții sunt obligația să nu primească, să nu ofere și să nu tolereze folosirea unor mijloace ilicite în timpul examinării, în pregătirea referatelor, lucrărilor de licență, a dizertațiilor; să nu comită fraudă intelectuală;

10. Studenții sunt obligați să folosească în mod civilizată patrimoniul Academiei; să nu deterioreze baza materială din sălile de curs și de seminar, din laboratoare, biblioteci, cămine, cantine, terenuri sportive, spații amenajate pentru recreere;

11. Toți membrii comunității universitare sunt obligați să respecte Regulamentul de folosire a rețelei Internet și a rețelei proprii de informatizare a Academiei;

12. Membrii comunității universitare trebuie să se abțină de la comiterea oricăror fapte care pot afecta prestigiul și imaginea instituției.

Art.16. Loialitatea față de Academie presupune obligația fiecărui membru al comunității universitare de a susține obiectivele, strategiile și politicile acesteia, în scopul realizării misiunii și creșterii competitivității ei.

Art.17. Constituie încălcări ale obligației de loialitate:

a) desfășurare de acțiuni menite să conducă la prejudicii financiare, la pierderea unor drepturi patrimoniale sau nepatrimoniale, dobândite în mod legal de către Academie;

b) îndemnarea studenților, în cadrul activităților didactice, să abandoneze cursurile universitare în favoarea unei alte instituții de învățământ;

c) angajarea în acțiuni care, în condițiile legii, constituie concurență neloială;

d) desfășurarea de acțiuni menite să discrediteze Academia sau să afecteze în mod grav imaginea și prestigiul acesteia.

Art.18. Membrii comunității academice, precum și personalul didactic auxiliar și personalul nedidactic nu pot participa la următoarele activități care implică soțul sau rude până la gradul IV inclusive, sau un afin până la gradul III, inclusiv:

a) concursuri de admitere;

b) activități de evaluare a studenților (comisii de examene);

c) îndrumarea lucrărilor de licență și a disertațiilor; d) conducerea doctoratelor;

e) activități de evaluare a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic;

f) concursuri pentru ocuparea posturilor;

g) comisii de analiză și recepție a lucrărilor din contractele de cercetare științifică;

h) comisii de cercetare disciplinară, de etică și control;

i) comisii de atribuire de burse, premii, recompense, titluri și grade onorifice;

j) comisii de achiziții.

Art. 19. Membrii comunității universitare trebuie să probeze competență științifică și profesională, precum și calități morale pentru asigurarea obiectivității concursurilor, astfel încât, angajarea și evaluarea activității membrilor comunității academice, precum și a celorlalte categorii de personal, să se facă pe criterii de autoritate și calitate profesională și morală.

Art. 20. Este interzisă desfășurarea pe teritoriul Academiei a unor activități ofensatoare cultelor care funcționează în mod legal în țara noastră.

Capitolul III

Abaterile de la Codul de etică și integritate academică și sancționarea lor

Art. 21. Se consideră abatere de la Codul de etică și integritate academică și se sancționează, în afara încălcării cu vinovăție a obligațiilor de serviciu și a normelor de comportament, următoarele:

a) fraudă sub orice formă în activitatea de predare, instruire și educare, cercetare științifică și în celelalte activități din Academie;

b) corupția sau favorizarea acesteia (de la acte de mituire, până la trafic de influență, cu recurs la bani, servicii, cadouri);

c) distrugerea, alterarea sau falsificarea documentelor și a bazelor de date ale Academiei, ca și utilizarea lor în scopuri ilicite;

d) furnizarea de informații false conducerii Academiei;

e) obstrucționarea activității de instruire și educare, de cercetare științifică, administrativă sau a oricărei funcții a instituției;

f) orice formă de agresare fizică sau morală;

g) favoritismul sub orice formă;

h) obținerea, pretinderea sau nerefuzarea unor avantaje necuvenite;

i) participarea la activități didactice și manifestări științifice sub influența alcoolului;

j) îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sub influența alcoolului;

k) folosirea unui limbaj contrar spiritului academic;

l) intrarea neautorizată în spațiile în care accesul este reglementat prin măsuri speciale;

m) practicarea unor atitudini și comportamente indecente, insultătoare sau obscene;

n) utilizarea neautorizată și provocarea de prejudicii, cu vinovăție, a patrimoniului Academiei;

o) denigrarea publică a personalului sau instituției de către membrii comunității universitare;

p) folosirea abuzivă a calității de membru al comunității academice;

q) organizarea și desfășurarea de activități politice în cadrul Academiei, ca și folosirea numelui, a resurselor umane, financiare sau materiale ale acesteia în scopuri politice partizane;

r) discriminarea sub orice formă.

Art. 22. (1) Este interzis și se sancționează plagiatul sub orice formă. Plagiatul semnifică însușirea integrală sau parțială de către o persoană a unei opere literare, științifice, a ideilor ce aparțin altei persoane și prezentarea acestora drept creație personală.

(2) Este interzis să se facă abuz de statutul socio-profesional / poziția ierarhică în exploatarea rezultatelor muncii științifice ale altor profesioniști, și se sancționează încălcarea dreptului la proprietate intelectuală.

(3) Prezentul Cod de etică și integritate universitară nu suplinește aplicarea prevederilor codurilor pentru cercetarea științifică de profil.

Art. 23. Este interzisă și se sancționează hărțuirea sexuală a angajaților Academiei, doctoranzilor, masteranzilor, studenților și candidaților la studii. Sub incidența acestei prevederi intră, printre altele, următoarele fapte:

a) condiționarea angajării, numirii, admiterii sau evaluării personalului din cadrul Academiei, studenților, masteranzilor, doctoranzilor, de obținerea unor favoruri sexuale;

b) practicarea unor comportamente sau atitudini de natură sexuală, implicite sau explicite, fizice sau verbale, prin care se urmărește obținerea unor avantaje personale;

c) promovarea unor conduite care au ca intenție sau ca efect crearea unei intimități jenante, a unui climat de muncă ostil sau conflictual, ori care conduc la afectarea performanțelor în muncă ale angajaților și studenților Academiei „Ștefan cel Mare”;

d) folosirea unor ținute vestimentare indecente în raporturile publice de pe teritoriul instituției.

Art. 24. Includerea unei anumite conduite în categoria hărțuirii sexuale se face numai după o analiză a cazului și a circumstanțelor în care a avut loc, atât în cadrul Academiei, cât și în afara ei.

Art. 25. Constituie abatere folosirea de către studenți a unor mijloace ilicite atunci când sunt supuși evaluării prin examene, colocvii, referate, lucrări de licență, dizertații. Se consideră mijloc ilicit orice procedeu de pregătire a răspunsurilor solicitate de examinatori în afara cunoștințelor deținute de către studenți.

Art. 26. (1) Este interzisă deținerea și comercializarea, în spațiile Academiei, a produselor periculoase: substanțe narcotice, droguri, arme, substanțe explozibile.

(2) Se interzice comercializarea și consumul de narcotice, droguri și băuturi alcoolice în spațiile academice ale instituției.

Art. 27. (1) Încălcarea prevederilor Codului de etică și integritate atrage după sine sancțiuni prevăzute în Codul Muncii, în Regulamentele de ordine interioară ale Academiei, de desfășurare a activității didactice și de cercetare științifică.

(2) Competența și procedura aplicării sancțiunilor sunt cele stabilite de legislația prevăzută la alineatul precedent.

Art. 28. Dacă una dintre faptele reglementate întrunește condițiile pentru a atrage și altă formă de răspundere, Biroul Senatului Academiei „Ștefan cel Mare” are obligația de a sesiza organele de stat competente.

Capitolul IV

Dispoziții finale

Art. 29. Respectarea prezentului Cod este supravegheată de către Comisia de Etică și Integritate a Academiei „Ștefan cel Mare”, constituită din părți relativ egale, inclusiv: cadre didactice, studenți și personal nedidactic. Reprezentantul juridic al instituției de învățământ superior face parte din Comisia de etică și integritate universitară.

Art. 30. Comisia de etică și integritate are următoarele atribuții principale:

- a) să elaboreze Codul de etică și integritate universitară;
- b) să inițieze și să promoveze modificări și amendamente la Codul de etică și integritate universitară;
- c) să se autosesizeze și să primească sesizări în legătură cu încălcarea normelor Codului de etică și integritate universitară;
- d) să analizeze și să soluționeze reclamațiile și sesizările referitoare la abaterile de la etica și integritatea universitară;
- e) să prezinte un raport anual în fața Senatului Academiei „Ștefan cel Mare”.

Art. 31. În contractul individual de muncă, respectiv în contractul individual de studii, se va include o clauză prin care angajatul sau studentul menționează că a luat act de prevederile Codului de etică și integritate universitară și se angajează, sub semnătură proprie, să respecte prevederile acestuia.

Art. 32. Prezentul Cod de etică și integritate universitară a fost revizuit și aprobat în ședința Senatului Academiei „Ștefan cel Mare” **din 07 noiembrie 2018**, dată de la care intră în vigoare.

Președinte al Senatului
Dr. în drept, conf. univ. Valentin CHIRIȚA
Prorector pentru studii și management al calității